

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/31.214281>

Тетяна МЕЛЬНИК,

orcid.org/0000-0002-8633-0611

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського
(Тернопіль, Україна) *melnik_tt@tdmu.edu.ua*

Ірина ЗАЛІПСЬКА,

orcid.org/0000-0002-3651-3081

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського
(Тернопіль, Україна) *zalips_ija@tdmu.edu.ua*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ (МАТЕРІАЛИ З ТЕМИ «РОЗМОВА ЛІКАРЯ З ПАЦІЄНТОМ»)

У статті подано комплекс практичних підходів у викладанні української мови як іноземної студентам-іноземцям медичного профілю на прикладі навчальних матеріалів із теми «Розмова лікаря з пацієнтом». Акцентовано на тому, що у зв'язку з інтеграцією України в загальноєвропейський науковий та освітній простір з кожним роком зростає кількість іноземних громадян, які мають бажання здобувати вищу освіту в українських медичних навчальних закладах.

Якісна освіта в Україні нерозривно пов'язана з мовною підготовкою студентів-іноземців. Знання мови допомагають іноземним громадянам адаптуватися до чужомовного середовища, побутових ситуацій, набутти необхідних практичних навичок з фаху, опрацювати науково-навчальну інформацію. Тому викладачі ставлять перед собою завдання за короткий проміжок часу навчити студентів-іноземців будувати власні висловлювання з урахуванням фонетичних, інтонаційних, лексичних, граматичних і стилістичних особливостей української мови.

Оскільки все ще недоопрацьованою залишається проблема практичної реалізації різних підходів у процесі викладання української мови як іноземної у вищій школі, а дослідження науковців зосереджені насамперед на теоретичних передумовах розвитку ключових компетенцій особистості іноземного студента, у своєму дослідженні ми представили комплекс завдань, спрямованих на формування у студентів-іноземців вмінь і навичок використовувати мовні засоби у процесі підготовки до комунікативних ситуацій зі спеціальності.

Запропонована система різних практичних підходів (комунікативного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного) у вивченні української мови іноземними студентами-медиками сприятиме не лише набуттю ними необхідних навичок професійного спілкування, а й розвитку мотиваційної пізнавальної діяльності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розширенні навчально-методичного комплексу з української мови з урахуванням різних медичних галузей.

Ключові слова: практичні підходи, українська мова як іноземна, вища школа, мовна підготовка.

Tetiana MELNYK,

orcid.org/0000-0002-8633-0611

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Language

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

(Ternopil, Ukraine) *melnik_tt@tdmu.edu.ua*

Iryna ZALIPSKA,

orcid.org/0000-0002-3651-3081

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Language

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

(Ternopil, Ukraine) *zalips_ija@tdmu.edu.ua*

MODERN APPROACHES TO TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE FOR FOREIGN STUDENTS OF MEDICAL PROFILE (MATERIALS ON THE TOPIC “DOCTOR’S CONVERSATION WITH THE PATIENT”)

The article presents a set of practical approaches in teaching the Ukrainian language as a foreign language to foreign medical students on the example of educational materials on the topic “Conversation of a doctor with a patient”. It is emphasized that in connection with the integration of Ukraine into the European scientific and educational space, the number of foreign citizens who wish to obtain higher education in Ukrainian medical schools is growing every year. Quality education in Ukraine is inextricably linked with the language training of foreign students.

Knowledge of the language helps foreign citizens to adapt to a foreign language environment, everyday situations, to acquire the necessary practical skills in the specialty, to process scientific and educational information. With this in mind, teachers set themselves the task of teaching foreign students to build their own utterances, taking into account the phonetic, intonation, lexical, grammatical and stylistic features of the Ukrainian language in a short period of time.

Since the problem of practical implementation of different approaches in the process of teaching Ukrainian as a foreign language in higher education is still unfinished, and research focuses primarily on the theoretical prerequisites for the development of key competencies of a foreign student, in our study we presented a set of tasks foreigners skills and abilities to use language tools in the process of preparation for communicative situations in the specialty.

The proposed system of different practical approaches (communicative, personality-oriented, activity) in the study of the Ukrainian language by foreign medical students will contribute not only to the acquisition of the necessary skills of professional communication, but also the development of motivational cognitive activity.

We see prospects for further research in the expansion of the educational and methodological complex of the Ukrainian language, taking into account various medical fields.

Key words: practical approaches, Ukrainian language as a foreign language, higher school, language training.

Постановка проблеми. У зв'язку з інтеграцією України в загальноєвропейський науковий та освітній простір з кожним роком збільшується кількість іноземних громадян, охочих здобувати вищу освіту в українських навчальних закладах, зокрема медичних. Отримання якісної освіти здебільшого залежить від мовної підготовки студентів-іноземців, оскільки знання мови є передумовою адаптації до чужомовного середовища, набуття необхідних практичних навичок із фаху, доступу до наукової інформації. Перед викладачами українських закладів вищої освіти стоїть нелегке завдання – навчити студентів-іноземців будувати власні висловлювання з урахуванням різних особливостей української мови.

Аналіз досліджень. Прийоми та методи мовної підготовки іноземних громадян неодноразово ставали об'єктом наукових розвідок у різний час. Серед науковців-сучасників найдетальніше питання викладання української мови як іноземної студіюють Л. Назаревич, І. Зозуля, О. Присяжна, Л. Солодар, І. Кушнір, М. Цуркан та інші. Проте дослідження науковців насамперед зосереджені на теоретичних передумовах розвитку ключових компетенцій особистості іноземного студента. За нашими спостереженнями все ще недоопрацьованою залишається проблема практичної реалізації різних підходів у процесі викладання української мови як іноземної у вищій школі.

Мета статті – запропонувати комплекс практичних підходів у викладанні української мови як іноземної студентам-іноземцям медичного профілю на прикладі навчальних матеріалів з теми «Розмова лікаря з пацієнтом».

Виклад основного матеріалу. Визначальним завданням у викладанні української мови як іноземної студентам, які обрали лікарський фах, є навчання комунікації українською мовою на рівні, необхідному для опрацювання літератури, проходження навчальної клінічної практики в медичних закладах України, забезпечення спілкування з пацієнтами.

У нашому науковому дослідженні подаємо на розгляд комплекс завдань, спрямованих на формування у студентів-іноземців вмінь і навичок використовувати мовні засоби у процесі підготовки до комунікативних ситуацій зі спеціальності.

Завдання 1. Прочитайте. Запам'ятайте.

Запитання	Відповідь
1. Прізвище, ім'я, по батькові	Король Віра Андріївна
2. Стать (жіноча або чоловіча)	жіноча
3. Вік	20 років
4. Місце проживання:	Вулиця Руська, будинок 2, квартира 35, місто Тернопіль
5. № телефону	(063) 34-75-769
6. Сімейний стан (чоловік одружений / неодружений, жінка заміжня / незаміжня)	Незаміжня
7. Місце роботи (навчання), посада	Тернопільський державний медичний університет імені Івана Горбачевського, студентка

Завдання 2. Читайте текст. Пишіть інформацію про хворого за зразком завдання 1.

Хворий – Сокіл Роман Антонович. Він живе в місті Тернопіль. Номер його будинку – 4. Номер його квартири – 24. Будинок знаходиться на вулиці Богдана Хмельницького. Чоловіку 34 роки. У нього є дружина і син. Він працює фармацевтом у аптеці «Велика родина». Його номер телефону (097) 44-26-321.

Завдання 3. Пишіть запитання до діалогу.

У лікаря

– Добрий день!

– Добрий день!

– Як Вас звати? – Мене звати Махмуд.

– _____? – Це мій друг.

– _____? – Його звати Ахмед.

– _____? – Його прізвище Абдельмухаб.

– _____? – Йому 20 років.

– _____? – Його адреса: вулиця Руська, будинок 15, квартира 86.

- _____? – Так, він погано почувається.
 – _____? – У нього кашель, нежить і висип на обличчі.
 – Зрозуміло. У нього алергія. Вам потрібно йти в аптеку і купити ось ці таблетки. Їх потрібно пити 3 рази на день після їжі. Ось Вам рецепт.
 – Дякую. До побачення.
 – До побачення.

Завдання 4. Доповніть речення.

 <p>1. У сина зламана рука, тому лікар наклав йому ...</p>	 <p>2. У хворого діабет, тому лікар призначив ...</p>
 <p>3. У мами дуже низький тиск, тому медсестра ставить ...</p>	 <p>4. У брата болять суглоби, тому лікар призначає ...</p>
 <p>5. У пацієнта глибокий поріз, тому лікар накладає ...</p>	 <p>6. У подруги запалення легень, тому лікар робить ... ..</p>

Завдання 5. Додайте потрібні фрази до діалогів.

1. – ...?
 – У мене сильний головний біль.
 – ...?
 – Ні, температура нормальна.
 2. – Лікарю, я думаю, що в мене ангіна.
 – А які у Вас симптоми?
 – ...
 3. – Лікарю, у мене дуже болить серце.
 – Ви ... якісь ліки?
 – Так, я пив ..., тому що в мене високий тиск.
 – Зараз треба ще раз поміряти ..., а потім зробити ...
 4. – У мене ...
 – Вам потрібно накласти шви.
 – А можна тільки перев'язати і не накладати швів?
 – Ні, тому що у Вас ...
 5. – У Вас сильний кашель. Ви – астматик?
 – Так.

- Ви маєте з собою ...?
 6. – ...?
 – Вулиця Руська, будинок 9, квартира 46.
 – ...?
 – Ні, я студент.
 – ...?
 – У мене висока температура, нежить і кашель.

Завдання 6. Читайте текст.

Моя хвороба

Мене звати Майкл. Я зараз у Тернополі. Навчаюся на факультеті іноземних студентів у медичному університеті. Я живу з другом у квартирі на вулиці Карпенка, будинок 8. Вчора був вихідний день. У вихідні дні я і мої друзі часто ходимо їсти в кафе, замовляємо курку, овочі та сік. Вчора ми теж були в кафе, а нині я дуже погано почуваюся, у мене болить живіт, нудота і блювання, мене морозить і турбує сильний головний біль. Я і мій друг Ахмед навчаємося на першому курсі, тому не знаємо, які ліки мені потрібно приймати. Ахмед дуже добре знає українську мову і допомагає мені викликати швидку допомогу. Через 25 хвилин приходить лікар. Він пише моє повне ім'я, дату народження, місце навчання, адресу, номер телефону і номер страхового полісу. Потім призначає лікування.

Завдання 7. Відповідайте.

1. Де живе Майкл? 2. На якому факультеті навчається хлопець? 3. Майкл живе у квартирі чи в гуртожитку? 4. Яка адреса Майкла? 5. На якому курсі навчається Майкл? 6. Хто друг Майкла? 7. Що їсть Майкл у вихідні дні? 8. Що болить у хлопця? 9. Хто викликає швидку допомогу? 10. Що спочатку пише лікар? 11. Що призначає лікар Майклові?

Завдання 8. На місці крапок пишуть потрібні слова.

1. Це Степан. Його стать – ... 2. Це Валентина. У неї є чоловік. Її сімейний стан – ... 3. Це Лілія Павлівна. Її прізвище – ... 5. Вона працює у лікарні і робить ін'єкції. Її професія – ... 6. Він бере тонометр. Йому потрібно ... 7. Він працює у лікарні і бере аналізи. Його професія – ... 8. Вона бере фонендоскоп. Їй потрібно ... 9. Це Ісмаел. Його стать – ... 10. У нього висока температура, кашель і слабкість. Його діагноз – ... 11. Лікар бере скальпель. Йому потрібно ... 12. У мене сильний головний біль. Мені потрібно приймати ...

Завдання 9. Тестові завдання

1. У якому рядку є правильна відповідь на запитання «Що треба робити, якщо в людини зламана нога?»

- A. Накласти ін'єкцію.
- B. Накласти таблетки.
- C. Накласти гіпс.
- D. Накласти рентгенівський знімок.
- E. Накласти інсулін.

2. У якому рядку є правильна відповідь на запитання «Що не треба робити, якщо в людини серцевий напад?»

- A. Накласти гіпс.
- B. Поміряти тиск.
- C. Зробити кардіограму.
- D. Дати таблетки.
- E. Поставити крапельницю.

3. Оберіть правильний варіант.

- A. Лікар бере шприц, щоб міряти температуру.

B. Медсестра бере крапельницю, щоб зробити аналіз крові.

C. Бабуся бере тонометр, щоб слухати легені.

D. Я купую мазь, бо у мене болять суглоби.

E. Лікар накладає шви, бо у пацієнта нежить.

Висновки. Отже, поєднання різних підходів (кому-нікативного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного) у вивченні української мови іноземними студентами-медиками сприятиме не лише набуттю ними необхідних навичок професійного спілкування, а й розвитку мотиваційної пізнавальної діяльності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розширенні навчально-методичного комплексу з української мови з урахуванням різних медичних галузей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зозуля І., Присяжна О., Солодар Л. Основні сучасні методи викладання української мови як іноземної (досвід викладачів кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету). *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2014. Випуск 9. С. 22–27.

2. Назаревич Л. Вивчення української мови як іноземної: прийоми та методи ейдетики. *Studia methodologica*. 2015. № 40. С. 240–244.

REFERENCES

1. Zozulia I., Prysiazhna O., Solodar L. Osnovni suchasni metody vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi (dosvid vykladachiv kafedry movoznavstva Vinnytskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu) [Basic modern methods of teaching Ukrainian as a foreign language (teachers' experience of the Department of Linguistics of Vinnytsia National Technical University)]. *Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language*, 2014, № 9, P. 22–27 [in Ukrainian].

2. Nazarevych L. Vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi: pryiony ta metody eidetyky [Studying the Ukrainian language as a foreign language: techniques and methods of eidetics]. *Studia methodologica*, 2015. № 40, P. 240–244 [in Ukrainian].